

LATVIJAS KOKKOPJU – ARBORISTU BIEDRĪBA

Reģ. Nr. 40008129058, Viestura iela 6k-3, Jūrmala, Latvija, LV-2010, tālr. 29180071,

e-pasts: info@kokiem.lv , www.kokiem.lv

REKOMENDĀCIJAS

KĀ PIESTIPRINĀT NUMURUS UN INFORMATĪVĀS ZĪMES PIE KOKIEM

Latvijas Kokkopju – Arboristu biedrība sniedz skaidrojumu kā labāk stiprināt informatīvās plāksnītes pie koka un vai tas kaitē kokam.

Lai veiktu koku apsaimniekošanu, pie koku stumbriem tiek stiprinātas speciālas numerācijas plāksnītes vai citas informatīvas zīmes, piemēram pie dižkokiem – īpaši aizsargājamu dabas teritoriju (ĪADT) informatīvās zīmes. Tātad šo zīmju stiprināšana kalpo koku aizsardzības un kopšanas mērķiem. Zīmes pie stumbra stiprina ar naglu. Tajā pašā laikā jāatceras arī, ka koks nav afišas stabs un zīmes jāstiprina cik maz vien ir iespējams ar cieņu un rūpēm par koku. Rekomendējoši arī nepārsniegt ĪADT informatīvās zīmes izmēru standartu 150 x 150 mm.

Lai pie kokiem stiprinātās zīmes netraucētu kokiem, kā redzams 1.-2. attēlā, kur ĪADT informatīvā zīme ir daļēji ieaugusi koku stumbros, un kalpotu iespējami ilgāk, jāievēro daži svarīgi nosacījumi.

1.-2. Att. Nekorekti stiprinātās ĪADT informatīvās zīmes. Viena (attēls pa kreisi) ieaug priedes stumbrā. Novērojama koka sveķu izdalīšanās, veidojas tumši notecējumi, zīme tiek deformēta un faktiski traucēta uz zīmes attēlotās informācijas uztvere. Otra (pa labi) ir pienaglotā, izmantojot masīvas naglas ar ļoti platām galvām, redzama zīmes deformēšanās jau pāris gadus pēc stiprināšanas. Šis parāda, kas notiek pēc kāda laika, ja zīmes pārlietu cītīgi pienaglojam pie koka.

Kāda ir labā prakse apsaimniekojot kokus?

Vēršam uzmanību, ka **zīmju korekta stiprināšana kokus neapdraud un nekādā veidā nesamazina to ilgtspēju vai nepasliktina fizisko stāvokli.**

Pirmkārt, jāizvēlas naglas ar iespējami mazākām galvām, tās ir tās saucamās “gremdgalvas”, kas amatniecībā tiek iedziļinātas koksne. Otrkārt, naglas tiek iedzītas tikai kādus 1-2 cm koka aplievā jeb dzīvajā koksne, kas var adekvāti reaģēt uz mikrobojājumu. Šādā veidā koks netiek apdraudēts vai pakļauts koksnes trupes riskam. Naglu neienaglošana līdz galvai šajā gadījumā ir nevis pavisam izpildīts darbs, bet mērķtiecīga prakse. Kokam augot, plāksnīte pa naglu pamazām virzās uz priekšu.

Skrūves nebūtu izmantojamas plāksnīšu stiprināšanai pie koka stumbra.

Pirms koku novērtēšanas, **kokus dabā nereti numurē**, izmantojot speciālas, rūpnieciski ražotas plastmasas numuru plāksnītes, ko ar 80 mm naglu stiprina pie koka stumbra aptuveni 2,5 -2,8 m augstumā, naglu iedzenot aptuveni 1-2 cm stumbra koksne. Daudzstumbriem kokiem numurē lielāko un perspektīvāko stumbru. Naglai jābūt 60-90° leņķī attiecībā pret stumbru vertikālā plaknē. Naglu stiprina koksnes aplievā, stumbram pa vidu. Ja kokam ir izteikti bieza kreves miza numura piestiprināšanas vietā, pieļaujams daļēji atdalīt no stumbra atmirušās mizas plēksnes vai kreves fragmentu. Rekomendējoši kokus numurēt celiņu pusē. Koku numurēšanas plāksnītes parasti ir melnas ar baltu apdruku, lai iespējami vidē neizceltos un vizuāli saplūstu ar koka stumbra mizu. Tikai zinātais uzreiz pamana, kur zīme ir piestiprināta.

3. Att. Koku numurēšanas plāksnītes ar speciālo naglas stiprinājumu, kas ļauj numuram ērti atdalīties no naglas un nokrist pie koka zemē gadījumos, kad koks ir naglu “apēdis” jeb apaudzējis ar daudzām gadskārtām līdz naglas galvai. Šādas plāksnītes kokos neieaug.

Lai novērstu potenciālus koku bojājuma riskus, rekomendējoši zīmes vismaz 1 reizi 10 gados monitorēt, novērtējot to stāvokli.

Kokā dziļi iesaugušas naglas vai masīvus metāla stieņus nevajadzētu censties izraut no koka, jo tas var radīt vēl lielākus bojājumus. Ja svešķermeņi aptver stumbru un apdraud koka ilgtspēju, tad gan vajadzētu saudzīgi nogriezt žņaudzošos svešķermeņus.

4. Att. Korekts koka numerācijas plāksnītes stiprinājuma veids. Virs naglas redzami dzeņu sakalumi, ar mērķi dzert kļavu sulu. Arī šie sīkie koka bojājumi, kas ir būtiskāki par naglas stiprināšanu, sekmīgi apaug.

Kas notiek ar naglām, kas ienaglotas kokā? Naglas nemaina atrašanās vietu uz stumbra, ja tās ienaglotas 1 m augstumā arī pēc 100 gadiem tās būs 1 m augstumā. Tomēr, kokam pieaugot resnumā, katru gadu veidojas jaunas koksnes gadskārtas, kas pamazām apaug naglu, līdz pēc ilgāka laika naglas var pilnībā ieaukt koka stumbrā. Tas ir iemesls kāpēc cieši pienaglotas zīmes pēc dažiem gadiem sāk izlikties un deformēties. Ja naglām ir platas galvas, tad ir maz cerību, ka zīme viegli atdalīsies no naglas un nokritīs, tāpēc naglu galvām jābūt koniskām vai noapaļotām un iespējami mazām. Zāgējot koksni, nereti var redzēt, ka zilējums ir izplatījies koksnē ap naglām un metāla šķembām, iemesls šajos gadījumos visbiežāk ir ķīmiska reakcija ar metālu, nevis sēņu ierosināts koksnes bojājums.

Kāpēc zīmes pie kokiem stiprina 2,5-2,8 m augstumā vai augstāk? Lai mazinātu vandālisma risku.

5.- 6. Att. Korekti piestiprināta ĪADT zīme.

